

Josep Cañas. El retorn de Mèxic

Cañas, retornat

Tornes amb elles,
totes com unes lloques, dius,
gallines i coses així.
La teva veu gravada
explica que les volies amb tu.
«Les meves escultures,
jo me les volia endur cap aquí.
Volia que el món conegués la meva obra».
Tornes amb la llum de Mèxic,
l'instint de la puresa,
la necessària crida de l'origen,
i la teva obra silent:
Sentit de la teva vida.
Tornes per veure els ceps que ploren
després de set anys de colors infinits,
rostres i mares, bronzes immòbils.

Hazme si puedes

(Així es deia el brodat que feia la model d'aquest retrat)

El repte de la bellesa
és en el teu rostre inquisitiu.
La mirada tempta l'artista
que treu d'un traç
els blancs de l'ombra més esquiva.
Tu, princesa de Zaachila,
i dels ulls més afinats.
Com donar vida a uns llavis
que broden un silenci ben guardat,
com il·luminar aquesta mirada
que s'allarga més enllà de cap distància,
sota celles, dos ocells
que vigilen les finestres de l'ànima.
Com refer la llum que t'habita...
Per posar-te a prova
amb un collaret vermell,
ell t'ha fet,
més que no ho saps,
en l'hora quieta,
sense saber si pot encara dir-te.

Maternitat donant pit

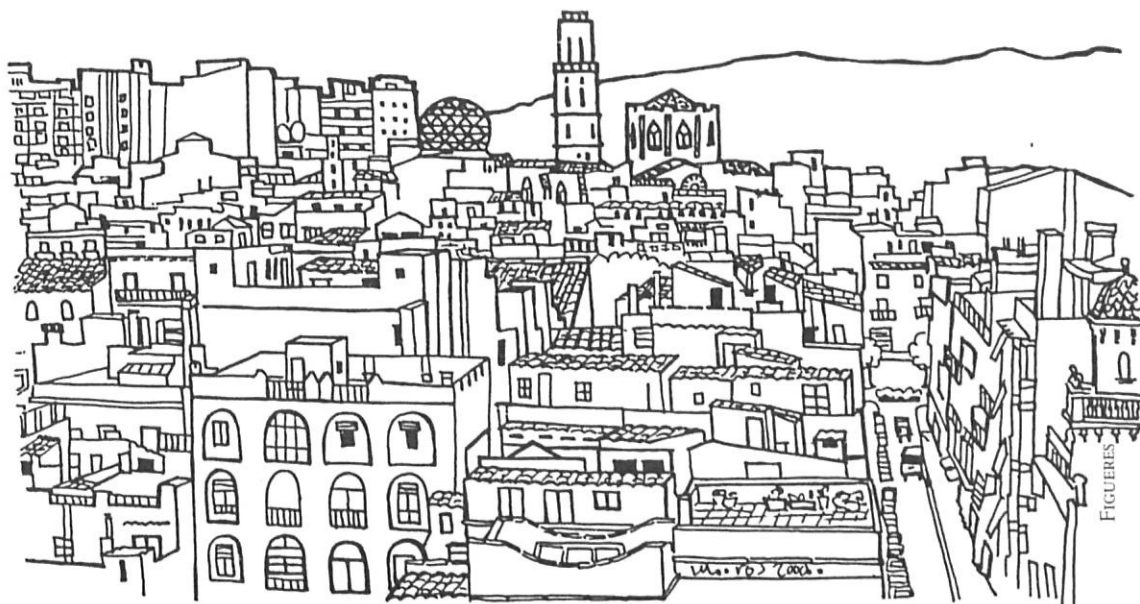
(Escultura de bronze)

Tanques els ulls perquè només les mans hi veuen.
Mans que abracen la resposta del teu cos.
Tota tu ets plena de la vida que s'escampa,
d'una vida que ofrenes de la teva,
amb la cega i ferma espera
del món que tens als braços.
Dona absent, viu-nos.

L'artista penedesenc Josep Cañas arribà a Mèxic l'any 1948 quasi per casualitat. Acabava de presentar un monument a Califòrnia i va anar a Chiapas per fer-hi una estada breu. No sabia encara que, fascinat pels trets dels nadius, es quedaria set anys en aquelles terres. Durant aquest període aplegà més de dues-centes cinquanta pintures. (Del llibre *Mèxic. Els meus anys amb el indígenes*, de Josep Cañas. Viena Art. Setembre 2000).

..... Roser Guasch

La dolça càrrega

(Aquesta és la primera escultura que Cañas realitzà a Mèxic, l'any 1948. Una dona camina amb el seu fillet a l'esquena)

Un infant que mira al cel
 desfà en miratges les ales
 que alliberen un lligam,
 mocador, manta, abric,
 el *rebozo*.
 No és càrrega, no és pes
 la llum que davant teu mostra
 el camí que ferma el trànsit.
 No és càrrega, doncs, la vida
 que et viu el viatge.
 És rendició trenada,
 batecs de jove mare.

El quatre de vuit

Pedra
 sobre
 pedra,
 habitaven
 subtils
 el seu pensament.
 «Jo tenia el castell
 a dins del cap.
 A Sant Salvador
 en parlàvem
 moltes estones
 amb en Pau Casals».
 Una colla d'homes
 en el teu castell,
 posen força i valor
 en l'intent,
 perquè seny i equilibri
 s'abracen.
 Pedra que s'omple de vida,
 aliment de la llum,
 tronc viril, dius amb les teves paraules,
 en art només compta una imatge de força.
 Tu sol construeixes el quatre de vuit que manté l'esforç,
 avui invisible, de les teves mans pacients i poc recordades,
 ànimes ales que han donat al món el risc de tanta bellesa.